

Posamezna šteč. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno
toliko posamezna štečvilka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah
in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično pri-
logo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike
stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celo-
letno 20 K, mesečno 170 K; brez priloge celo-
letno 18 K, mesečno 150 K. Za zunanje naročnike
stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno
550 K, mesečno 190 K. — Naročnina se pošilja
upravnistvu.

Telefon štečvilka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko
humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna šteč. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno
toliko posamezna štečvilka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaš-
e plača: peti vsta 15 v, osmrtnice, poslana in
zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
ust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Izseljevanje v Srbijo.

Slovensko društvo „Triglav“ v
Belgradu nam pošilja sledeči dopis:
Svoječasno smo naznanili po
slovenskih listih, da se je v okviru
našega društva osnoval informaci-
onski odsek, ki si je stavil nalogo, infor-
mirati slovensko javnost o službah
in naseljevanju v Srbiji. Ta odsek
prične v najkrajšem času poslovati v
smislu dane naloge. Da pa bo mogel
v obojestransko zadovoljnost izvrše-
vati svoj program, moramo takoj v
začetku pojasniti svojim sorojakom
v domovini nekaj dejstev, kateri
konstatirane se nam zdi neobho-
dno potrebno, da se ne preobloži in-
formacijski odsek takoj ob svojem
rojstvu s popolnoma nepotrebnim de-
lom.

Pri nas v domovini se je žalibog
utrdilo prepričanje, da je Srbija in
sploh Balkan postal eldorado za vse
mogoče zgubljene in nezgubljene ek-
sistence. Zdi se nam, da večina naših
sorojakov še vedno misli, da v Sr-
biji je vsak petdeseti prebivalec zna-
čiten in pisati, da pa je še od teh
učencakov več kot polovica obležala
na balkanskih bojnih poljih, da torej
vsak naš absoluten ljudskošolski
bosopetnik v Srbiji dobi takoj prvo
mesto za ministrom. To je docela na-
livo in napačno naziranje. V Srbiji
je kljub preteklim balkanskim voj-
nam še vedno dovolj sposobnih ljudi,
kateri more država za silo ugo-
diti tudi zahtevi po večjem številu
uradništva v novoosvojenih kra-
jih. S tem pa seveda tudi še ni reče-
no, da se službe v Srbiji sploh ne mo-
re dobiti. Tudi tako naziranje bi bilo
napačno. Treba je le, da so kompe-
tentni res sposobni, značajni in zanes-
ljivi ljudje, ki morejo v vsakem oziru
na službo zadovoljstvo izvrševati
poverjene jim naloge. Takih resnih lu-
di potrebuje Srbija, ne pa nadutih
polizobrazencev, ki mislijo, da jim
bodo pod krinko hlinjenega Jugoslo-
vanstva v Srbiji leteli pečeni golobje
v nsta.

To je prvo, kar smo prisiljeni
javno pibiti, da ne bodo v bodoče
zahajali v Srbijo ljudje, ki delajo sra-
moto ne samo samim sebi, temveč,
kar je glavno, škodijo na ugledu slo-
venskemu narodu in izpodjedajo na
ta način zaupanje merodajnih tukaj-
šnjih srbskih krogov do v resnici ča-
stivrednih mož.

In še eno dejstvo je, ki ga mora-
mo omeniti na tem mestu, dejstvo, ki
v bengalizi luči odkriva lahkomis-
elnost naših ljudi. Prihajajo namreč
v Srbijo ne samo na slepo srečo,
ampak tudi brez vsakih najmanjših
gimotnih sredstev, tako, da so nave-
zani takorekoč na miloščino svojih

sorojakov ali celo Srbov, kar se nam
Slovincem nikakor ne more šteti v
posebno čast. Ko enkrat vidi tak mo-
žakar, da se je varal v upanju, da
ga pričaka pol Srbije z razvitimi za-
stavami na belgrajskem kolodvoru,
takrat prične celo zabavljati čez Sr-
be, češ, da niso gostoljubni itd. Ta-
kih slučajev nam je že več znanih,
povemo pa, da tega ne bomo več tr-
peli in da bomo odslej brezobzirno
nastopali proti ljudem, ki hočejo biti
dobri Jugoslavlani samo za mastna
korita. Koritarstva v Srbiji ne poz-
najo, zato naj ljudje s takimi tenden-
cami le kar lepo doma za pečko osta-
nejo. Najmanj, kar se more zahtevati
od človeka z zdravim naravnim ra-
zumom, je, da mora biti toliko diplo-
mata, da se za vsak slučaj preskrbi
pred odhodom iz domovine tudi s po-
trebnim denarjem za vožnjo nazaj,
če že hoče na vsak način na slepo
srečo v tujino.

Da se izognemo vsem takim ne-
priklanam, osnovali smo poseben od-
sek, ki bo na eni strani skrbel, da se
bodo nastavliali v Srbiji le zmožni in
značajni ljudje, na drugi strani pa bo
vsakemu posamezniku dana prilika,
informirati se pred odhodom iz do-
movine preko tega odseka o služ-
bah v Srbiji. Ko si zagotovi odsek
vse potrebne zveze s tukajšnjimi
oblastmi, bo mogel na vsako toza-
devno vprašanje popolnoma vero-
dostojno odgovoriti. Preskrboval bo
sposobnim ljudem službe, napravil
prošnje, jih opremil s potrebnimi
priporočili, inseriral v tukajšnji čas-
opisih, tako, da bo vsak, ki se sploh
more sprejeti, prišel v Srbijo že na
gotovo mesto in mu ne bo treba za-
man izdajati nemalih potnih stroš-
kov.

Za vsako državno in občinsko
službo v Srbiji je treba napraviti
prošnjo v srbskem jeziku in jo ko-
lekovati s kolkom po 50 para (vin.).
Vsako prilogo se mora zopet kole-
kovati z 20 ozir. 30 para. Če pride-
mo k temu še rekomo, poštnine in
druge gotove izdatke, je ob sebi um-
ljivo, da odsek ne more iz skromnih
društvenih sredstev utrpeti teh stroš-
kov in se bo moral ozirati samo na
vprašanja, kolim bo priložena vsota
5 K. Vsak, kdor dobi potom društva
mesto v Srbiji, se mora zavezati, da
bo vplačal v društveno blagajno po-
leg tega še znesek 20 K, delavci pa
5 K, da se mora na ta način odsko-
dovati delo informacijskega odseka.
Odsek sam bo vršil svojo nalogo po-
polnoma brezplačno in more posa-
mezne člane za marljivo delo nagra-
diti le občni zbor društva „Triglav“. Kd-
or se obrne na informacijski od-
sek za posredovanje, naj poleg ome-
njene svote po 5 K in potrebnih do-
kumentov priloži še priporočilo kake
znane, ugledne in vplivne narodne
osebe svojega kraja.

Toliko v vednost interesentom.

Štajersko.

Nemce se grejo! V soboto je
imel mariborski občinski svet svojo
običajno občinsko sejo, ki pa je to-
krat imeli lice gledališča ljudi, ko-
jim se je nekaj pokvarilo v tretjem
nadstropju. Seveda je moral ta-le
slavni občinski svet, kot prvi „re-
prezentant“ spodnjestaj. „nem-
štva“ svečano „protestirati“ na-
pram slovenskim zahtevam po obč-
volilni reformi za Maribor, Celje in
Ptuj. Bavili bi se gotovo s stvarjo
podrobneje, če bi sploh imeli jemati
ves, ali pa — najmanjši del te ko-
poracije kot prvič resno in drugič
resno. Tako pa se nam ne zdi vse
skupaj drugega kot presmešna ko-
medija, ki je bila žal uprizorjena za
par dni prepozno. Da si je naš ma-
riborski občinski svet kaj takega do-
volil na pustni torek, bi temu dov-
piti ne odrekli našega priznanja in
srčno radi komediji tudi aplavdirali.
No, saj vemo: Sedaj bo še Kranjec dr.
Ambrožič in za njim čača Ornik
„dvignil“ svoj glas... Komedijska se
je pač pričela in komedijanti imajo
sami na sabo — svoj gaudium.

Zbodo jih je! Zadnja maribor-
ska „strašica“ je zelo razburjena,
ker se je v nedeljo dne 22. svečana
v svrhu reklame razpoložila po se-
dežih v gledališki dvorani „Maribor-
ski Glasnik“. Ker vemo, da imajo
naši klerikalci premehke možgane,
se nam ne zdi vredno, baviti se s
stvarjo podrobneje.

Poljane. (Stroj se je pokvaril.)
Ko je pripeljal minoli četrtletni tovor-
ni vlak šteč. 315 do km 315 na progi
Poljane - Ponkva, se je pokvaril v
stroju nek vijak, tako, da je moral
vlak ustaviti. Iz Poljan odposlana
pomozna lokomotiva je na to spravi-
lno polovico vlaka v Poljane, do-
čim je ostalo polovico vzela seboj
pokvarjena lokomotiva. Ker so po-
trebna popravila trajala dve ure, so
imeli tudi vsi ostali vlaki izdatne za-
mude.

Ptuj. (Prijet goljuf.) V Pobrežju
so prijeli 23letnega posestniškega si-
na Josipa Tementa. Tement je bil
agent firme Ježek, oziroma nje ma-
riborskega zastopnika Hainija ter
mu izvalil strojev za par sto kron,
da bi dobil večjo provizijo. Oddali
so ga sodišču.

Celje. Znani nemški turner uč-
telj na meščanski in trgovski šoli ze-
lo rad izživa slovenske učence s
tem, da hodi v šolo poučevati v tur-
nerski obleki, seveda si okrajni šol-
ski svet tega nič ne vidi, če pa ima
kdo od slovenskih učencev slovenski
znak na sebi, začne nad njim upiti,
da je groza, pa kaj še to, na koncu
leta ubogi slov. šolar obsedi še eno
leto v istem razredu. In ubogi stariši
morajo plačevati šolnino. Poslanci
storite svojo dolžnost!

Celje. Pozor! Iz Prage v Celje
hodi pismo 6 dni, beri šest dni! Kaj
takega je mogoče samo v Avstriji!

Celje. Znani celjski stražnik
Scharz je zelo navdušen nemčur, še
tako, da je v nedeljo popoldan, ko
sem pozdravil več slovenskih dija-
kov s klicom „Na zdar!“ začel nad
menoj upiti, da se ne sme slovensko
pozdravljati! O, ti ubogi Schwarz!
Nikar se ne razburjaj preveč, saj nič
ne pomaga, mi se bomo med seboj
vedno slovensko pozdravljali, če se
ti in vsi celjski Nemci na glavo po-
stavite! Mi ti samo to povemo: Da
smo Slovenci avstrijski državljani in
da živimo na slovenski zemlji. „Na
zdar!“

Goriško.

Občinske volitve v Gorici se
bližajo. Poročali smo že, da imajo
Slovenci celo po starem prismoje-
nem volilnem redu znatno moč, in da
bo njih nastop časten, če bodo nasto-
pali disciplinirano. V tem pogledu že
danes povdarjamo, da bo „Dan“ za-
stopal izključno narodne interese.
Parola narodne organizacije bo za
nas merodajna, pa naj nastopijo Slo-
venci samostojno ali pa naj podpirajo
kake stanovske gospodarske skupi-
ne. Mi kot nacionalci ne bomo poz-
nali drugega kakor naš veliki smot-
er. To pa rečemo, da bomo čisto
brezobzirno postopali proti vsem, ki
bi hoteli delati zgago: eni s tem, da
je treba abstinitirati v Gorici toliko
časa, dokler slovenski volilci ne tvo-
rijo 100 %, drugi pa, da treba voliti
laške liberalce, ker pri njih kaj ku-
pujejo! Složno in brezobzirno, proč
z malenkostnimi ozirji, da se uniči
kamoro. Proč s kamoro, tega gesla
se držimo vsi, in zmaga bo gotovo
naša!

Sokolova maškara v Gorici
je privabila v Trgovski dom ogrom-
no občinstvo. Bilo je prav živahno,
mask obilo. Razven garderobe za
dame je bilo za vse preskrbljeno.
Tudi v kleti pri vrlem g. Perku je
bilo prav prijetno. To je bila lepa
ljudska zabava. „Boliši“ „Slovenci“
so jo v velikem številu mahili k Ita-
lijanom v laško gledališče. Tam je
zabava sicer zelo mešana, ker imajo
pristopi tudi dame iz bordelov, a to,
da se gre v gledališče Lahov, to je
bolj nobel! Fej! Ob tej priliki nam
pride v spomin dogodnica, ki se je
pripetila takemu Slovincu, ko se je
poskušal vstiliti k Nemcem. Šel je
na zabavo v „Schulvereinsko“ šolo.
Misli je, da bo Nemcem ugajalo, ko
vidijo, da jih prihaja počastiti. Ko so
ga vprašali, čemu je dospel, jih je to-
lašil ponosno, da je on seveda vzvi-
šen nad narodnimi spori, on je že ta-
ko izobražen, da je internacionalne-
ga mišljenja. No ta hip ga primeta

dva reditelja za ušesa in ga peljeta k
vratom. Tam sta mu dala brco, že
veste kam, in zaklcala, ko je v veli-
kem loku frčal na Seneni trg: „Za-
pomnite si Vi, da smo mi pošteni
Nemci in ne internacionalni podle-
ži!“ Tole v nauk onim Slovincem,
ki bogdaj, da bi se jim ista zgodila
v laškem teatru, kjer je slovenska
beseda in pesem prokleta!

Gorica. Ravnanje naših kleri-
kalcev je naravnost sramotno. Ti
ljudje nimajo niti pojma o kakem
skupnem delu za narodne pravice.
Njihovo načelo je hinavščina s kate-
ro pridejo na dan, kakor hitro jo za-
htevajo zasebni klerikalni interesi.
Njihovo geslo kot ljudskih zastop-
nikov je: stranka in lastni žep. Ka-
dar se gre za vpliv Slovencev na
naše narodne nasprotike, tedaj stis-
nejo pesti v žepu in raje nastopijo
proti lastnemu bratu, ki se slučajno
ne strinja s klerikalno politiko. Naši
klerikalci ne delajo prav nič, če ne
zgaje in nemir. Mar njim za ljudstvo
in slovenske pravice! Naša klerikal-
na gospoda presedi lepe urice v ka-
ki kavarni, kjer se kratkočasi ob na-
padih na vse, kar ni klerikalno. To
ni politika, to ni delo za narod! To
so osebni interesi, ki morejo pač za
nekaj časa koristiti stranki, naposled
pa so le v veliko škodo celega na-
roda.

Za okr. sodnika in voditelja okr.
sodišča v Komnu je imenovan na
mesto sedanjega poslanca g. Domin-
ka dr. A. Novak.

S Krasa. Ker se bliža spomlad,
bo treba vinograde gnojiti bodisi z
hlevskim ali umetnim gnojem. Zato
naj vsak ne pozabi gnojiti tudi z ka-
lijevo soljo. Skušnja je dokazala, da
vsakrta, ki je z kalijevo soljo gno-
jila vinograde, je imela grozdje bolj
zrelo, iz takega grozda je boljše vi-
no. Kalijeva sol obvaruje trte in tudi
drugo rastlinstvo mnogovrstnih bo-
lezni, pridelki, ki rastejo z kalijevo
soljo v pognojeni zemlji, so okusni.
Poleg domačega gnoja se potrosi po
vrtovih nekoliko kalijeve soli da ze-
lenjava bolj lepo raste. Kalijeva sol
upliva tudi za prihodnost in pospe-
šuje rodovitnost. Če se v vinogradu
pokaže droben zarod, je to vzrok
pomanjkanja kalija v zemlji. Od ta-
kega zaroda ni pričakovati dobre tra-
gatve in tudi ne dobrega vina. O tem
dragocenem gnojilu bom svoječasno
pisal obširneje, za zdaj ga samo pri-
poročam.

Kranjski deželni zbor.

Seja 2. marca.

Deželni glavar otvori sejo ob pol
5. uri popoldan in mora prav dolgo
zvoniti, ker poslanci prav počasi pri-
hajajo, kakor bi se jim čisto nič ne
mudilo.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.
(Dolge.)

Rotim vas, Veličanstvo, odne-
majte... saj je zaman! je vzklila
Alisa.

„Zaslutila je, kakšne so te ro-
kavice!“ je dejala Katarina sama pri
sebi. „In zdaj se boji...“

Naglo je odložila prvo ploščico z
nakitjem. Potavila se je druga.

„Dajmo li pet minut oddih!“ je
nadalevala kraljica sama pri sebi.

„Kaj praviš o tem, Aliska?“ je vpra-
šala glasno.

„O tem? ... O čem? ... Kar ste
govorili, madam?“ je zajecelala Alisa
in si potegnila z roko po čelu.

„Eh, ne! ... O teh rubinih! Po-
glej vendar!“

Da drugi ploščici se je iskril ši-
rok zlat glavnik, ki ga je venčala še-
storična velikih rubinov, izkrcih se
temno in razkošno na globokornem
baržunu... Nakit je bil zares kraljev-
ski.

„Ta glavnik bo pristojal tvojim
lasem čudovito,“ je dejala kraljica.

„Prava krona je. In ti si je vredna,
hčerka moja.“

V obupni kretnji je zvala Alisa
lepe roke.

„Hm! Udarec je hud!“ je misli-
la Katarina. „Rokavice! Rokavice!
To je reč! Ah, današnje ženske so
zanič. Dajmo, pomirimo malo to ubo-
go dekletce.“

Vzela je glavnik in ga jela gla-
diti z rokami.

„Saj res“ je vzklila. „Nisi mi
še povedala, kako si dospela tja
dol... Povej, pripoveduj!“

„Storila sem, kakor je bilo do-
govorjeno,“ je odgovorila Alisa s ti-
sto vročeno naglobesednostjo, ki
smo jo že opazili pri njej v izvest-
nih okoliščinah; „voznik je zapeljal
voz tja, kamor ste ukazali; voz se
je razbil, čakala sem... in prišel je
nekdo.“ Je dodala z zamirajočim gla-
som.

„Nekdo?“ je vprašala kraljica
in naglo dvignila glavo.

„Plemič kraljice navarske...
Spremil me je h kraljici... pripove-
dovala sem ji, kakor ste mi naročili,
da sem se hotela izpreobrniti k re-
formi... vi pa ste me preganjali...
in zato da sem sklenila pobegniti
v Bearn... Kraljica me je sprejela v
svojo službo... ostalo pa vam je
znano...“

„Kako je bilo ime onemu plemi-
ču?“

„Nikoli nisem izvedela njego-
vega imena,“ je dejala Alisa in se
zdrznila. „Odpotoval je še tisti dan.
Ah, Veličanstvo, saj vidite, da ne
morem prevzeti tega poslanstva,
ker ste me vi preganjali... Kaj pa
naj si misli kraljica...“

„Praviš, da nisi nikdar izvedela
njegovega imena?“

„Čigavega?“ je vprašala Alisa
z nadčloveško mimostjo obupa.

„Imena onega plemiča... Ah,
da, saj res... odpotoval je še tisti
dan... ne govoriva več o tem. To-
da otročja si, ako se bojiš sumnje,
ki bi se utegnili zbuditi Ivani d'Al-
bret... Prišla si v Pariz... jaz
sem izvedela za tvojo navzočnost,
izvedela sem, da si dobra s kraljico
navarsko, in v svoji želji po spravi,
da razveselim tvojo novo prijatelj-
co, sem izbrala ravno tebe, da ti
povežem... in tako dalje; naučim
te takoj... Toda pomeniva se najprej
zaradi rokavic. Da veš, svarim te
živo, ne pomerjaj jih sama; niti skri-
njice ne odpri...“

„Ali, madam, to je nemogoče!
Pravim vam, da je nemogoče!“

„Praviš, da nisi nikdar izvedela
njegovega imena?“

„Čigavega?“ je vprašala Alisa
z nadčloveško mimostjo obupa.

„Imena onega plemiča... Ah,
da, saj res... odpotoval je še tisti
dan... ne govoriva več o tem. To-
da otročja si, ako se bojiš sumnje,
ki bi se utegnili zbuditi Ivani d'Al-
bret... Prišla si v Pariz... jaz
sem izvedela za tvojo navzočnost,
izvedela sem, da si dobra s kraljico
navarsko, in v svoji želji po spravi,
da razveselim tvojo novo prijatelj-
co, sem izbrala ravno tebe, da ti
povežem... in tako dalje; naučim
te takoj... Toda pomeniva se najprej
zaradi rokavic. Da veš, svarim te
živo, ne pomerjaj jih sama; niti skri-
njice ne odpri...“

„Ali, madam, to je nemogoče!
Pravim vam, da je nemogoče!“

Njen glas se je sicer tresel, a
povdarek je bil tako odločen, da je
uprla Katarina v vohunko vsa za-
čudena svoj ostri pogled.

„Kaj se vam je zgodilo?“ je
vprašala. „Povejte mi zapreko, da
vidiva, kako se je morete ogniti.“

„Zapreka je neprekoračljiva, ma-
dam. Nisem je hotela omeniti, ker mi
poka srce od sramu, kadarkoli se mi
ustavi duh ob teh rečeh.“

„No, kaj je takšnega?“ je dejala
Katarina s trdim glasom.

Alisa je sklonila glavo, zakrila si
oči z rokami in zamrmrala:

„Kraljica navarska... je zapazi-
la...“

„Zapazila kaj?... Ali ste bla-
zi?...“

„To, kar sem delala pri njej, ma-
dam...“

„Ivana d'Albret vas je spoznala!
je kriknila srdito Katarina de Medi-
cis.“

„Da, madam!“

„Gotovo?“

„Da, madam...“

„Krist in satan!“ je zarohnela
Katarina. Silovito je odrinila mizo,
pri kateri je sedela in začela hoditi
po molilnici.

Minilo je par minut.

Katarina je premišljala. Njena
razburjenost se je pomirila pomalem.

Ona ni bila izmed ženskih, ki se dol-
go vdajajo jezi; vrnila se je na svoje
mesto in povzela z brezbrzišnim gla-
som:

„Povejte mi enkrat za vselej,
kako se je zgodilo.“

Alisa, ki si je še vedno zakrivala
oči, je odgovorila:

„Takrat pri mostu... je vrgel
nekdo na moja kolena pisemce... v
katerem so bila navodila zame...
Jaz ga nisem opazila... vzela ga je
kraljica... ki je smilila na tihem že
prej... Pismo je potrdilo njen sum.
Pustila me je s seboj še do Sen-Zer-
mena... tam me je spodila...“

Za hip je zavladalo molčanje.
Vohunka je tiho ihtela. In to ihten-
je je vzbujalo začudenje v Katarini
Medicis; slutila je, da mora biti
še nekaj drugega v dekletovem srcu.

In zares, bilo je „nekaj drugega“. Ali-
sa pa je bila vsa vesela pretveze, da
je mogla pustiti svoji bolesti prosto
pot.

„Daj, pomiri se,“ je povzela kra-
ljica. „Na vse zadnje si odnesla pete
zelo poceni. Udarec je krut... po-
sebnost zame. Razumem, da ti je mo-
ralo biti hudo... a pomisli, da si tr-
pela v službi svoje kraljice in svojega
kralja... Morala bi te grajati zaradi
tvoje nesprenosti, toda ne upam si
res, hudo mi je, ko te gledam tako
potrto... Daj, daj, Alisa, potolaži se,
smrt božja, kakor pravi moj sin Ka-
rel... Ne boj se, da te odslavimo...
najdem ti opravilo, vredno tvoje bi-
stroumnosti... in tvoje lepote... Ni-
koli več ne bo med nama govora o
kraljici Navarski... nikoli več!...
Moje zaupanje pa ti ostane, in da ne
boš dvomila, ti dokazem to takoj.“

Alisa je vztrpetala.

Kaj naj stori? Ali naj prehitu no-
ve ponudbe, ki jih pripravljala Katarina?

Ali naj izkusi niti temu strašne-
mu zaupanju? Mogla bi se izgovoriti
s svojo utrulenostjo, s potrebo popol-
nega počitka... Toda s tem bi obu-
dila sum svoje grozne učiteljice, ki ji
ni mogoče prikriti niti ene same mi-
slil!

Alisa je stala vsa omamljena,
osupla, nezmožna vsakatega spora.

Čakala je... Kakšen bo novi
udarec, ki jo zadene?...“

(Dolge.)

'Za zapisnikarja imenuje dež. glavar Dermastija in Šukljeta. Ljubljansko sodišče prosi za izročitev poslanca dr. Novaka.

Nato prečita dež. glavar interpelacije in predloge. V kolikor so interpelacije naslovljene na dež. predsednika, mu jih deželni glavar izroči.

Deželni glavar odgovarja potem na razne interpelacije, ki so bile v prejšnjih sejah naslovljene na njega. Odgovoril je med drugim na interpelacijo posl. dr. Ravniharja in tovarišev, zadevajočo povišanje učiteljskih plač in izjavil, da se nahaja tozadevna predloga na dnevnem redu te seje. Na interpelacijo posl. Šukljeta in tovarišev v zadevi oddaje zgradbe vojašnice v Vipavi je odgovoril, da se proti oddaji nihče ni pritožil in zato deželni odbor ni imel povoda za intervencijo.

Za tem je odgovarjal na razne interpelacije deželni predsednik baron Schwarz, ki govori — kakor po navadi — tako tiho, da se ga v časnikarsko ložo ne sliši.

Poročila deželnega odbora se odkažejo odsekom.

Šolski zakon.

Poročevalec šolskega odseka posl. dr. Lavrenčič poroča o načrtu novega šolskega zakona, ki ga je odsek sicer deloma spremenil, ampak bolj stališčno kot bistveno; bistvo zakonskega načrta ostane nepremenjeno, t. j. plače učitelstvu so samo neznatno zvišane, prav za prav bodo dobili malo boljše plače do sedaj samo začelniki, zato pa pride sicer učitelstvo popolnoma pod oblast klerikalnih teroristov, za kar skrbijo disciplinarne določbe, predvidene v novem zakonu. Učitelstvo torej tudi v tem slučaju reče: »Timeo danas et donna furentes.« Ti danajci, to so naši klerikalci.

Generalna debata.

Grof Margheri pravi, da je — načrt novega šolskega zakona, kakor ga je predložil deželni odbor, tak, da ni verjetno, da bi zakon dobil sankcije in tako bo odgledano povišanje učiteljskih plač. Predlaga, da bi se glasovalo ločeno o plačah in potem šele posebej o zakonskem načrtu.

Posl. Gangl iznaša težak materialni položaj učiteljev, teh kulturnih pionirjev, ki so na Kranjskem slabše plačani kot v katerikoli avstrijski kronovini. Sedaj je v naših rokah, da to žalostno stanje kranjskih učiteljev zboljšamo. Šolski zakon ni tako reforme potreben in ni prav, da se je napravil junktum med regulacijo plač in med novim šolskim zakonom. Prvo bi se moralo ločiti od drugega in glasovati bi se moralo ločeno o regulaciji plač in o novem šolskem zakonu. Govornik navaja veliko slučajev učiteljske bede in pomanjkanja in skrajni čas je, da se te razmere odpravijo; zato bi se moralo najprej rešiti vprašanje povišanja plač.

Novi šolski zakon je tak, da ni upanja, da bi dobil sankcije in ako bo povišanje učiteljskih plač zvezano z njim, bo povišanje plač zopet kdo ve do kdaj odgledano. (Napredni poslanci: Saj to se je hotelo!)

Govornik potem pobija nekatere določbe novega šolskega zakona, ki so naperjene proti učitelstvu. To so posebno določbe o nadzorstvu in o zastopnikih učitelstva v deželnem šolskem svetu, ki bi jih moralo izvoliti učitelstvo, ne pa vlada na tero predlog deželnega odbora.

Govornik zavrača trditve, češ, da so se deželni davki morali zvišati radi povišanja učiteljskih plač! Državlji predokazal deželni zakon določeni v prvi vrsti in edino zato, da se regulirajo učiteljske plače! Klerikalni poslanci ugovarjajo, ampak govornik jim pove, da so različne vlade v različnih časih odločno izjavile deputacijam avstrijskega učitelstva, da bodo pomagale sanirati deželne finančne zate, da se morejo regulirati v prvi vrsti učiteljske plače. Učitelstvo si je torej samo izvojevalo povišanje plač. Zeli, da se sprejme predlog poslanca grofa Margherija in ki se stavi tudi iz napredne strani.

Posl. Reiser vidi v novem šolskem zakonu, ki je bil izdelan v največji naglici, namen deželnozbornske večine, da zadobi neomejen vpliv na šolo in učitelstvo.

Naprednjaki se bodo udeleževali debate, da s svojimi predlogi dosežejo čim več za učitelstvo, nikakor pa ne smatrajo regulacije plač, kakor so predlagane, za definitivno urejeno vprašanje. Krivično je, ako se dajo poročenim učiteljem večje plače kot neporočenim, ker se zahteva od enih in od drugih enake zmožnosti in enako delo in to edino naj bi bilo merodajno pri določanju prejemkov. Velika krivica je tudi v tem, da vpo-koljeni učitelji ne dobijo stanarine, ko bi vendar moral učitelj po končanih vseh letih službe moral dobivati tudi v pokoju enake prejemke kot jih je imel v službi, ker sicer bodo mnogi učitelji, četudi radi starosti ne bodo več tako sposobni za pouče-

vanje, ostali v službi, samo, da se jim prejemki ne zmanjšajo.

Govornik temeljito dokazuje ne-umestnost junktima med regulacijo učiteljskih plač in novim šolskim zakonom, ker šolski zakon najbrže ne dobi sankcije in regulacija plač bo odgledana za eno, morda pa tudi za dve leti. To se pa ne sme zgoditi in zato bo glasoval za predlog grofa Margherija, da se namreč glasuje posebej o regulaciji plač in posebej o šolskem zakonu, s tem, da velja regulacija plač od 1. januarja 1914.

Posl. dr. Eger zastopa enako stališče in pravi, da kdor z učitelstvom pošteno misli, se bo pridružil predlogu grofa Margherija. Govornik je podvrnil kritiki tudi šolski zakon, ki je tak, da gotovo ne dobi sankcije. Posebno pobija govornik disciplinarne določbe v novem šolskem zakonu, ugovarja pa tudi temu, da bi morali biti učitelji v narodno mešanih krajih zmožni obeh deželnih jezikov. On ne razume, zakaj bi moral učitelj na nemški šoli znati slovensko. Učitelj naj bo one narodnosti kot otroci! (Odobravanje pri slovenskih poslancih in klici: Tudi na Koroškem!)

Posl. dr. Lampe pravi, da odgovarja nov šolski zakon potrebam ljudstva in učitelstva. Proti zakonu je nastopil poslanec Gangl v imenu svoje, ne vem katere (?) stranke in poslanca dr. Eger in grof Margheri v imenu nemške oziroma veleposestniške stranke. Govornik odbija zahteve nasprotnih strank, njegova stranka se ne boji nikogar, niti učitelstva, ki eventualno ne bi bilo zadovoljno, kakor se ni bala davkoplačevalcev, ko je povišala davke. Predloženi zakon je celota, ki se ne da trgati na dva dela. (Klerikalci ploskajo.)

Poslanec dr. Ravnihar polemizira z izvajanjem posl. dr. Lampeta, dokazuje krivico novega šolskega zakona. Klerikalci ga motijo z medklici, ampak on ostaja miren in dokazuje, da učitelj niti sedaj, po reguliranih plačah, ne bo dosegel eksistenčnega minimuma, torej je obsojen na stradanje. Ako bodo učiteljske plače v sosednjih deželah boljše, bo beg učitelstva iz kranjske dežele še veliko večji. Tudi ni prav, da mora učiteljska zapustiti proti mali odpravnini službo, ako se poroči. Krivičen je tudi razloček med katehetom in učiteljem; katehet prihaja v drugi (klerikalni poslanci: v prvi!) torej, katehet v prvi, učitelj pa v tretji razred. Po predlaganem zakonu tudi lahko izgubi službo učitelj, ki ima kako postransko opravilo, ki se ne strinja z dostojanstvom učitelja. Čisto prav! Ampak v zakonu niso navedena ta postranska opravila, ki se ne bi strinjala z dostojanstvom učitelja! Prepuščeno bo torej vaši interpretaciji, določiti v vsakem slučaju kaj je nedostojno in v interpretaciji ste vi molstri.

Iz vsega tega se vidi, da ste našlaš zakon sestavili tako, da ne bi bil nikdar sankcioniran. Ker pa mi nečemo imeti na tem nobene skrivde, ne moremo zanj glasovati.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, proglasi deželni glavar konec debate in podeli besedo poročevalcu, posl. dr. Lavrenčiču. Ta polemizira s kontra-govorniki in priporoča predloge odseka. dr. Lavrenčič je duhovnik in karakteristično je, da je imenoval v svojem govoru učitelje vedno »učitelje«, katehete pa — »gospode katehete«. Seveda, katehet je gospod, učitelj pa samo uboga para učitelj. Tudi je trdil poročevalec, da imajo duhovniki — akademsko izobrazbo! Lemenat je torej visoka šola —!

Specijalna debata.

Generalna debata je zaključena in večina glasuje za prehod v specijalno debato prvega poglavja.

Posl. Gangl predlaga več spreminjavalnih predlogov, ravnotako posl. dr. Krok in posl. Reiser, ki med drugim tudi predlaga, da učitelstvo samo voli svoje zastopnike v disciplinarni svet.

Poročevalec Lavrenčič izjavi, da sprejema spreminjavalne predloge posl. dr. Kreka, druge pa odklanja. Večina se mu seveda pridruži.

Prvo poglavje se sprejme tudi v specijalni debati in dež. glavar odredi (ob pol 8. uri zvečer) polurni odmor.

Po odmoru je prišlo na vrsto drugo poglavje. Spreminjavalne predloge so stavili poslanci Gangl, Jarc in Demšar. Sprejeti so bili predlogi Jarčevi in Demšarjevi, Ganglovi pa seveda odklonjeni, ker klerikalci nočejo nobene spremembe, ki bi bila v korist učitelstvu, njim je samo do tega, da obvelja njihova volja.

Prav umestne spreminjavalne predloge je stavil posl. Reiser pri tretjem poglavju in sicer z ozirom na plače, posebno pa z ozirom na drakonska disciplinarna določila novega šolskega zakona, ki naj se kolikor toliko ublažijo, da ne bodo vsaj tako očitno krivična. Seveda ni bilo

upanja, da bi bil katerikoli teh spreminjavalnih predlogov sprejet, saj klerikalci so te drakonske določbe sprejeli v zakon z gotovim namenom in pripravi se oni takointako ne dajo, na pravico se ne ozirajo, njihova volja jim je najvišji zakon. Posl. Jarc je tudi stavil nekaj spreminjavalnih predlogov. Posl. doktor Lampe izjavlja, da bo glasoval proti vsem spreminjavalnim predlogom posl. Reiserja, to pa zato, ker — narodno-napredna stranka sklicuje protestne shode proti povišanju doklad! Tudi poročevalec dr. Lavrenčič izjavlja, da odklanja vse predloge poslanca Reiserja.

Dež. glavar: »Bomo glasovali.« Pogleda po dvorani in vidi, da ni v dvorani skoraj nič klerikalnih poslancev. To ga tako prestraši, da pristane z vso silo na električni zvonec in klerikalni poslanci hitro pridejo ...

Pri glasovanju se odklonijo Reiserjevi spreminjavalni predlogi, sprejmejo se pa spreminjavalni predlogi klerikalnih poslancev.

Šolski zakon sprejet.

Zakon je bil sprejet ob tričetrt na 10. uro po noči tudi v tretjem branju. Klerikalni poslanci ploskajo (čemu neki? ali so ponosni na ta »zakon«?)

Na glasovanje pride še predlog grofa Margherija, da stopi prvi del zakona, ki se nanaša na regulacijo plač kot provizorij takoj v veljavo.

Posl. dr. Triller: Predlagam pomensko glasovanje.

Klerikalce je spravil predlog poslanca dr. Trillerja v veliko zadrego. Veleposestniki glasujejo za predlog.

Naprednjaki glasujejo tudi za predlog.

Klerikalci glasujejo proti in sicer kot prvi dr. Gregorič in učitelj Jaklič glasuje tudi proti. Naprednjaki ploskajo Jakliču ironično in nastal je živahen prepir. Posl. Jaklič pravi, obrnjen proti dr. Tavčarju: »Škandal bi hoteli imeti.« Posl. dr. Tavčar: »Vi me ne morete žaliti.«

Dež. glavar objavlja, da je glasovalo za predlog grofa Margherija 15, proti predlogu pa 25 poslancev.

Klerikalci ploskajo vsi navdušeni, najbolj učitelj Jaklič, ki mu dr. Triller ironično kliče: »Slava Jakliču ...«

Dr. Zajc nekaj govori in dež. glavar mu reče prav prijazno: »Gospod poslanec Zajc, vi govorite, brez da bi vam jaz besedo dal.« (Dež. glavar ne zna gramatike!)

Ko so bile sprejete še resolucije, ki so jih predlagali klerikalni poslanci, je bila ta točka dnevnega reda rešena.

Posl. Dermastija je poročal v imenu finančnega odseka o samostalnem predlogu posl. Vehovca in to, glede podpore pogorelcem v Trebčevski predlagal:

Visoki deželni zbor skleni:

»Zadeva se odstopa deželnemu odboru s priporočilom, da nakaže primerno podporo iz postavke »Podpore vsled neugod.« — Sprejeto.

Posl. Dermastija je poročal v imenu finančnega odseka o samostalnem predlogu poslanca Hladnika in tovarišev v zadevi meščanske šole v Krškem in o peticijah občin Velika Dolina, Trebelno, St. Rupert in St. Jernel v isti zadevi in predlagal:

Visoki deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da razmotriva vprašanje, kako bi se kmečke občine krškega okraja razbremenile glede prispevka za meščansko šolo v Krškem, zlasti ali bi ne kazalo izpremeniti meščansko šolo v kako srednjo ali pa strokovno šolo.

Deželni odbor naj predloži v tem oziru določne predloge. — Sprejeto.

Poslanec Dermastija je poročal o peticiji učitelstva meščanske šole v Krškem za izdaten prispevek c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Krškem, z določitvijo, da istega vporabi za zboljšanje plač učiteljev meščanske šole in za stalno nastavitve ene provizorične učne moči in predlagal, da se z ozirom na to, ker ni v proračunu nobene postavke, iz katere naj bi se nakazal izdaten prispevek, prošnja učitelstva meščanske šole v Krškem odkloni. Sprejeto.

Poslanec Dermastija je poročal o prošnji c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko. Imenovani zavod prosi podpore letno 200 K v svrhu podpiranja revnih meteoroloških opazovalcev. Finančni odsek predlaga, da se prošnja odkloni. Sprejeto.

Poslanec Dermastija je poročal o prošnji salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani za podporo. Z ozirom na postavko deželnega proračuna »Drugi stroški dobrotelstva« naslov 1., paragraf 4, točka 1 in 2, predlaga finančni odsek, da se prošnja salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani smatra z ozirom na postavko deželnega proračuna »Drugi stroški dobrotelstva«, naslov 1., paragraf 4, točka 1 in 2, za rešeno. Sprejeto.

Posl. Jarc je poročal o prošnji »Deželne centrale za domovinsko varstvo« za podporo in predlagal, da se prošnja z ozirom na kredit pod XII. 1. 3 dstopi deželnemu odboru. Sprejeto.

Posl. Jarc je poročal o prošnji Slov. planinskega društva za podporo in predlagal, da se z ozirom na kredit pod XII. 1. 2 prošnja odstopi deželnemu odboru. Sprejeto.

Posl. Jarc je poročal o prošnji društva »Oesterr. Flottenverein« za podporo in predlagal, da se prošnja ne ugodi. Sprejeto.

Posl. Jarc je poročal o prošnji društva »Landesverein für Kinderschutz in Kärnten« za podporo in predlagal, da se prošnja odstopi deželnemu odboru. Sprejeto.

Poročila ustavnega in občinskega odseka.

Posl. Demšar je poročal o samostalnem predlogu poslanca Demšarja glede razdelitve občine Selca in predlagal, da se predlog odstopi deželnemu odboru v nadaljino poslovanje. Sprejeto.

Posl. dr. Pegan je poročal o samostalnem predlogu poslanca dr. Lampeta in tovarišev glede izprememb in dopolnil sklenjenih zakonskih načrtov in sklepov dež. zbora in predlagal: »Deželni odbor se pooblašča, da sme pred izposlovanjem Najvišje sankcije v tekočem zasedanju sprejetih zakonskih načrtov, oziroma pred izposlovanjem Najvišjega odobrenja deželnozbornskih sklepov bodisi iz lastne iniciative, bodisi po želji vlade izvršiti potrebne izpremembe besedila, oziroma dopolnila, v kolikor odgovarja to smislu dotičnih zakonskih načrtov in ne zadeva bistvenih določil. Hkrati se deželni odbor pooblašča, da napravi zakonskim načrtom, oziroma sklepom, prevode v tistih primerih, v katerih je bil načrt zakona, ali sklepa, oziroma njega posamezni deli, v deželnem zboru sklenjen le v enem jeziku.«

Posl. dr. Novak ima pomisleke proti predlogu, ker on dela vtis, kakor da kranjski deželni zbor površno sprejema zakone, ki imajo pomanjkljivosti. Narodno-napredna stranka je nasprotna temu takozvanemu »Lex Lampe«, spremembe pa ne predlaga nobene, ker ni upanja, da bi večina predlog sprejela. — Sprejet je bil predlog odseka.

Posl. dr. Pegan je poročal o samostalnem predlogu poslanca Škulja in tovarišev glede prenosne zakonice za ubogo in ubožnega premoženja in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da čim prej izdela načrt novega načina razmeram primernega ubožnega zakona. Sprejeto. (Poročilo prekinjeno ob pol 11. uri ponoči; konec jutri.)

Dnevni pregled.

Proti političnim roparjem. Nasilnosti, ki so jih minuli teden uganjali klerikalci v deželnem zboru proti zastopnikom narodno-napredne stranke, so dosegle vrhunec in vzbudile oster odpor v vseh vrstah ljubljanskega prebivalstva. V deželnem zboru se kulejo zakoni, ki v današnjih razmerah pomenjajo politični rop. Res je v mestih nekoliko večje bogastvo, kakor na deželi, toda prevladati je treba, da le pa v mestu tudi revščina in ubožstvo, kakršne ni v nobenem kraju na deželi. In ta revščina se ne nahaja samo med delavstvom, nahala se v višji meri v vrstah nižjega uradništva. Tako v vrstah delavstva, kakor v vrstah uradništva se nahajajo vsi pogoji za telesno hiranje, povzročeno skoraj povsod vsled mizernega življenja v mladosti. Vzemite tem vrstam še tisto, kar jim danes dodaje nekoliko telesne moči v njihovem bolu za obstanek in po njih bo in revščina bo rastle od ne do dne. In klerikalni velikaši, oni zastopniki katoliških in baje še Kristusovih načel hočejo s svojimi novimi zakoni to storiti. Obdačiti hočejo vse življenjske potrebe mestnega proletarca, ki tvori veliko večino mestnega prebivalstva, v takšni meri, da mu skoraj ne bo preostajalo dražega, kakor navediti se: živeti brez jedi. In neki debeli klerikalni poslanec v deželnem zboru kranjskem je to skoraj priporočal s svojim ciničnim medikcem: Pa jim ni potreba pitja! Tako je! Tako je govoril tovariš tistega stanu, ki popije največ vina — neobdačropu — tako se je na shodu označenečim protestnem zborovanju in poje največ mesa in drugih dobrih reči. To je cinizem, ki ne more drugemu imponirati kot — deželnemu glavarju. In vsemu temu političnemu finančni načrt katoliških mož v deval namen klerikalne stranke — pravijo katoliški pristaši sijajen finančni načrt. In s finim sarkazmom je dejal dr. Tavčar, da je takšna trditve na las takšna, kakor če bi krvnik ko je enkrat na smrt obsolenelega, obesil,

izustil: »Napravil sem mu sijajen finančni načrt; na večne čase bo brez gospodarskih skrbi.« Da! takšen je Merkur! prav lep članek izpod perzelnem zboru. Zadašiti hočejo z njim mestno, predvsem pa ljubljansko prebivalstvo, ki bo moralo nositi polovico deželnega primanjkljaja samo, ne da bi imelo od tega kakšnih koristi. S cirkuškimi glasovi vplijejo katoličani iz deželnega zbora, da so varovali interese kmeta in malega obrtnika. Tudi to trditve je na nedeljskem shodu ovrgel g. dr. Tavčar. Pokazal je, na neobhodne posledice visokega vinskega obdačenja. Konsum v mestih bo padel in gostilničar ne bo kupoval vina v takšni meri, kakor ga je kupoval dosedaj. In dolenski kmet, ki mu je vinska trta skoro edini vir gotovih dohodkov, bo moral v rodovitnem času vlivati svoj pridelek v vodo, prodati domacijo in iti. To bo posledica sijajnega finančnega načrta za en del kmetskega stanu.

Priznanje. Nemški renegati in kričači sodijo kulturo in literaturo drugače, nego pošteni Nemci. Koliko krika je bilo zaradi Roseggerja! Skoraj je bil svetovni škandal! Zdej pa je prinesla nemška revija »Der Merker« prav lep članek izpod peresa Kurta Pithusa, ki pravi, da so Nemci hoteli, da naj bo kronan skromen ljudski pesnik, dočim je imel biti odlikovan Evropi nepoznan pesnik-kralj Rabindranath-Tagore. Tako pošteni Nemec prizna indijski pesniku prvenstvo, naši Nemci pa so ga hoteli dati Roseggerju, ker mislijo da je potujčevanje narodov — višek kulture.

Iz kroga vpoškojenih učiteljev smo prejeli: Pravilno bi bilo, da bi visoki deželni zbor, ki ravno dela postavko o regulaciji učiteljskih plač, tudi na penzioniste ne pozabil in jim njihove pišle prejemke nekoliko povišal. Vpoškojeni učitelji imamo po sedanjih deželnih šolskih postavki odmerjene prejemke. Potrebni smo pa ravno tako izboljšanja prejemkov, kakor aktivni učitelji. Moralni smo v šoli ravno to in tako delati kakor sedaj aktivni delajo. Vpoškojeni učitelji smo službovali večinoma in po veliko let na enorazrednicah. Na enorazrednici pa mora učitelj več delati kakor na večrazrednici. Pisec teh vrstic je služboval na enorazrednici 32 let, na večrazrednici pa 11 let, zato mu je šolsko delo znano. Na enorazrednici sem imel 130 in tudi več šolobiskajočih otrok, moji nasledniki jih pa ima, ker smo šole razširili, le 30. Aktivni učitelji morda dobi tu ali tam kakšen postranski zaslužek, vpoškojenega učitelja pa nihče ne mara. Vpoškojeni učitelj nima stanovanja in nič stanarine. Treba mu je stanovanje najeti na periferiji ali v bližini mesta, ker tega na deželi ne dobi. Kmet ima stanovanje navadno samo zase. Potrebne so za življenje se v mestu ložice dobe kakor na deželi. Torej vse to sili vpoškojenega učitelja, da mora bivati v bližini mesta Draginja za življenje, obleko in stanovanje, ki je vobče znana, pa tare vpoškojenega učitelja bolj kakor kogarkoli. Posebno trda se godi onim učiteljem, ki prejemale mesečne pokojnine v znesku 66, nekatere učiteljske vdove pa samo 50 kron. Upamo, da gospodje deželni poslanci ne bodo vpoškojenega učiteljskega, ki se je izrabilo za izobrazbo naroda, pozabili, ampak mu bedno stanje na večer njegovega življenja izboljšali sploh, ali mu pa saj primerno vsoto za stanarino naklonijo.

Iz Vrhnike: Pri nas je nenavadno mirno postalo, odkar smo dali kariolo v popravilo h kolarju, ki se le pa še ni lotil, ker ima boljšega dela doveli, ker kariola potrebuje vsestranskega kompliciranega popravila, in kolar pravi, da bi bilo bolje, napraviti novo. Ker je klerikalcem razmeroma velik napredek naprednih glasov spodenel pete in pristigel že takointako izredne perouti, obdelujejo od vseh strani naprednjake, zlasti one, ki so »mehki«, da bi bili z njimi. — Ni izključeno, da dobe katerega »mehkega«, katerega jim bogžegnal, a vzlic temu tudi ta »mehki« ne bodo rešili potaplajoče ladje vrhniške, ki se po naravnih zakonih mora razbiti, če jo krmarijo dvoobrazni možje bo načelili, ki so vse prej kakor kristjanska, ali celo katoliška. Kaj ne, Marolt, Premk, Šinc? Kakopaj!

Od poštnega in brzojavnega ravnanstva. Dodatno k turaadnemu dopisu od 6. novembra 1913, številka 38.359/3 a, priobčuje se uglednemu uredništvu v svrhu eventualne publikacije, da stopilo s 1. marcem t. l. poprejšnje preračunjalne razmere glede nakaznic, ki so izpostavljene v frankih, markah in lirah šterlinah zopet v veljavo, torej 100 frankov = 95 K 50 st., 100 mark = 117 K 80 st. in 1 lira šterlina = 24 K 6 st. Preračunjalne tablice za nakaznice namenjene v inozemstvo, katere je treba izpostaviti v tuji valuti (izdaja

1904 in 1908 rdeče platnice) se morejo torej od zgoraj omenjenega dne zopet splošno uporabljati.

Manom Antona Aškerc bo posvečen gotovo lep večer, ki ga pričel slov. akad. društvo »Slovenija« na Dunaju dne 11. marca t. l. Komaj je zatisnil Anton Aškerc oči — in že smo ga skoro pozabili. In vendar je bil on skoro edini, gotovo pa največji ki je kot epik izpolnil občutno vrzel v slovenski poeziji; slovenski mladini, v današnjih razmerah živeči, pa bi ne mogli pokazati silnejšega zglede kakor njega — moža, ki v kljub prigrigovljanem, obljubam in pritiskom od različnih strani ni odstopil od svojega svetovnega naziranja niti za ped. Oboje — Antona Aškerc kot pesnika in kot človeka — hoče proslaviti akademična mladina, združena v »Sloveniji«, in prepričani smo, da se temu slavi pridruži ne le ostalo slovensko dijaštvo, ampak vsa slovenska kolonija na Dunaju. — Da se spomin pokojnega pesnika proslavi kar najčastnejše, je naprosila »Slovenija« za sodelovanje naše najboljša na Dunaju bivaajoče umetnike in izbornega poznavalca Aškercovega, g. dr. Ivana Prijatelja, poleg katerega sodelujejo: gospa Jeanetta pl. Poedranspergova, gg. Josip Rijavec, Ig. Gruden, Anton Neffat, tri dijaški salonski orkester. Kraj in spored objavimo tekom prihodnjega tedna. Za odbor: J. Rutar, tč. predsednik. M. Robič, tč. tajnik.

Dve človeški žrtvi. V soboto sta v Zagorju ob Savi izstreljevala skale z dinamitom Glavač Lepart in Sajo vic Blaž. Naenkrat se je vnel v neki že zavrtani luknji dinamit. Nesrečna delavca je vrglo 4 metre visoko. Eden je izgubil pri tem življenje; drugi, Sajo vic, je strašno poškodovan in ne bo več videl.

Krivo prispežnik, narodna igra s petjem v 7 slikah, bo igran dne 8. marca t. l. v gostilni »Pri stari pošti« v Mokronogu. Sedeži v prvih treh vrstah 1 K 20 v; ostali se deži 90 v, stojišče 60 v. Začetek ob 8. uri. Prodaja vstopnic pri g. Strel.

Ljubljana.

— Roman vodiške svetnice II. del nam gre hitro izpod rok. Kdor še nima drugega zvezka in si ga misli naročiti, naj to stori takoj, dokler mu še moremo postreči, sicer se zna zgoditi kakor pri prvem zvezku, ko so prihajala naročila, mi pa smo imeli že davno vsega razprodanega. Pozorite se!

Kaj piše »Mir« o dr. Susteršču. Koroški »Mir« se jezi zaradi pravice, ki ji imajo Nemci na Kranjskem in piše: »Vstane dr. Susteršič in tudi predlaga za nemške Kočevanje poseben mandat, kakor ga že imajo za državni zbor. To stori vodja S. L. S. v času, ko se še nasilnim koroškim Nemcem niti ne sanja, da bi popravili krivico, ki so jo storili Slovencem, tretjini prebivalcev v deželi, ko so proti njihovi protestu Slovenec napravili volilne okraje za Koroško. Tolaži nas edino to, da je storil dr. Susteršič to na lastno pest, brez klubovega sklepa. To je naroden škandal!« — »Slov. Narod« k temu dodaja, da je to storil dr. Susteršič po sklepu svojega kluba. Mi bi k temu dodajali še to, da je sobotni »Slovenec« prinesel poziv, da naj se slavi 500letnica ustoličenja koroških vojvod, kakor da hočejo klerikalci sami to slavo slaviti. Taki ljudje naj slave naše jubileje. Zlastno!

— Iz gostilničarskih krogov. Silajni in impozantni shod narodno predne stranke in »Zveze gostilničarskih zadrug« na Kranjskem, na katerem so gospodje govorniki pojasnili delovanje večine v pogubo vsega kranjskega prebivalstva, je silno povečal ogorčenje davkoplačevalcev in prebivalcev kranjske dežele sploh. Posebno, ko so gospodje poslanci pojasnili postopanje zaupnika krone glavarja dr. Susteršiča in Lampeta, se ni slišalo med navzočimi drugega, kakor: proč z njimi, v blaznico jih pošlite itd., katerega ogorčenja ni hotelo biti konca. Ljudstvo je šele zdaj izprevidilo, da so ti gospodje z njihovimi velikopoteznimi načrti spravili kranjsko deželo na propad. Slišalo in videlo se ni drugega, kakor popolnoma obupane obraze. »Uničili so nas! Vse je zavoženo. — Vse je razburjeno!«

Ne obupajmo še! Tako so se nekateri tolažili, ko so slišali sklepne besede gospoda predsednika, rekoč: »Zadnja beseda še ni izrečena, zaupajmo na najvišjega, kateri skrbi za vse svoje podanike enako pravično.« Jaz pa temu še pristavim ljudski glas, da se ne bo ta atentat večine, v pogubo cele kranjske dežele izvršil. Ni še leto dni, ko so se majala tla vodji večine, dr. Susteršiču, sedanjemu deželnomu glavarju kranjskemu, imenovanemu »Tisza«, kateri si je bil primoran svoje stališče zopet utrditi na najrevnejši način, s tem, da si je naročil, ja, izsilil z nečuvstvenimi sred-

stvi zaupnice od svojih volilcev, katere pa danes z nasprotniki vred — ker smo vendar vsi davkoplačevalci, — hoče uničiti, in pogubiti. Zato pa ne zadostuje samo protest in ječanje, ampak treba je v zadnji uri stopiti na bran in rešiti, kar se rešiti še da. Pisec teh vrstic ni mogel zaradi pozne ure govoriti na shodu, zato si dovoli tem potom podati svoj nasvet: »Rekel sem, da zadnja merodajna beseda še ni izrečena, zato reji posnemajmo večino (seveda dostojnejše) in pojdimo na delo. Včeraj nabito polna dvorana Mestnega doma naj bi bila samo posvetovalnica za vse stranke in za vse sloje, iz katere naj zadoneli deželo kranjsko vsem, ki so volili sedanjo večino. Volilci! Ako niste slepi, zdaj vidite, zastopnike, katere ste izvolili, ker ste bili seveda prevarani, tirajo nas in vas v pogubo, vaša dolžnost je zdaj, ko ste gotovo spregledali in ko se vam je pojasnilo, da storite svojo sveto dolžnost v rešitev sebi in bratu, in daste tem zapravljenim gospodarjem, katere ste si postavili, nezaupnico. — Po avst. veljavnih zakonih se vsak zapravljenec svojega imetja, postavi pod kuro in tudi kaznuje — še večjo kazeno pa zasluži tisti, kateri vedoma in z drugim — v tem slučaju, deželni davkoplačevalcev denarjem zapravljuje ravna in tem potom skuša tisoče in tisoče prebivalcev na Kranjskem, posebno pa v mestih izstradati. Mislim, da je ta nasvet dovolj razumljiv. Zatorej prebivalci cele kranjske dežele, vsi na krov. Povejmo klerikalnim volilcem večine, da so redili na svojih prsih najstrupenejšega gada, ker so bili po duhovščini tako zapeljani, ter volili take zastopnike, kateri so jim zdaj nastavili na prsa nož, in to vsemu kranjskemu prebivalstvu, torej tudi svojim praviim volilcem. Zato pa bodi na celi Kranjski danes samo en splošni klic: Deželnozborni večini — splošno nezaupnico! Predstojniki, stranke, organizacije, društva in poslanci vsi na krov, da se vam ne bo očitala popustljivost. Ako vse stori svojo dolžnost, je zmaga gotova in sovrage premagan. Gospod deželni predsednik ekselencen baron Theodor Schwarz naj se naprosi, da te vrstice uvažeje in toliko časa ne predloži omenjenega škodljivega sklepa večine deželne zbornice kranjskega v sankcijo, dokler se niso izjavili o tem atentatu, na kranjske želodce, vsi kranjski volilci odnosno prebivalci, katerim kliče mo: »Viribus unitis!« Z združenimi močmi je zmaga gotova! in sovrage pokopani. — »Jubo, katero je večina skuhala, naj jo sama poklepje.« — Gostilničar.

— Esad paša se je peljal baje skozi Ljubljano v Trst v nedeljo ponoči. Žal, da se ni peljal šele včeraj, da bi bil čital včerajšnji podlistek »Dneva« ali pa svojo vizitko v »Bo-deči Neži«. Mi bi ga bili tudi povabili naj si pride ogledat druge svoje karikature v naši redakciji, da bi videl, kako slavo žviha pri nas.

— »Slovenec« piše: Narodni škandal na ljubljanskem magistratu. Celovski »Mir«, glasilo koroških Slovencev, piše: »Celovski župan dr. Metnitz, ki se ne more dovolj shodovati nad slovenskimi »hecariji«, kakor imenuje značajne slovenske koroške voditelje, ne more dovolj prebrati magistrata bele Ljubljane, središča Slovenije, ter pripoveduje po Celovcu na vsa usta, da je prošil ljubljanski magistrat, naj bi isti s celovškim magistratom dopisoval nemško. In ljubljanski magistrat mu je ustregel in dopisuje s celovškim nemško, le tuptam se pošlje kako slovensko vlogo, ki pa ima vedno dodan nemški prevod. »In zato,« pravi Metnitz, »smatram vsako slovensko vlogo, ki prihaja s Koroškega, za provokacijo.« Tepeni smo pri tem seveda bedni Korošci. — Besedo imajo sedaj magistratni krogi. In želimo jo slišati v interesu slovenske reči!

— Shod delegatov Slovenskega Planinskega Društva se bo vršil v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob 2. uri popoldne v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Ljubljani.

— Jezdni odsek tel. dr. Sokol v Ljubljani. Bratje! Vsesokolski zlet se bliža. Naša dolžnost je, da pokažemo z dostojnim nastopom naše dosežanje delovanje. Radi vsestranskega razgovora se pozivljamo vse brate člane kakor tudi interese za pristop k jezdnemu odseku, da se vsi udeležijo glavnega sestanka v torek 3. marca t. l. v restavraciji »Narodni Dom«. Prosi se gotove udeležbe. Na zdar! Odbor.

— Slovo z gimnazije je vzel dosednji katehet dr. Iv. Svetina. Tega moža se bodo gotovo vsi njegovi učenci z veseljem spominjali. Poleg verouka je učil tudi matematiko in psihologijo. V matematiki je bil dober učitelj — glede psihologije pa imamo svoje mnenje. Bil je prijatelj mladine in gotovo nam bo vsak pri-tudil, da prejšnja leta ni uganjal v šoli nobene politike. Zato smo ga vsi ljubili. Bil je doberhoten vzgojitelj, prijatelj slovenskih dijakov in je napisal tudi slovenske učne knjige za

verouk. Seveda marsikaj so ga drugi zapejali. Kljub temu mu želimo mirne dni v pokoju; vedoma ni nikdar delal krivice. In to je pri nas mnogo.

— Obljuba dr. Gregoriča. Doktor Gregorič je obljubil, da bodo hišni posetniki povisek na realni, oziroma hišni davek, iz svojega žepa plačali. Ta obljuba se je vzela na včerajšnjem shodu z velikim veseljem na znanje.

— »Pa naj ne plijo,« je rekel doktor Krek, drugi so pa rekli: »Saj nam kmalu niti jesti ne boste pustili, ker ne bomo imeli kaj.«

— Pomile iz dr. Susteršičeve kuhinje. V nedeljo ob 1. uri je šel neki gospod po Peternevi ulici mimo deželnega dvorca. Naenkrat prileti na njega cel naliiv vode. Gospod se je ogledal in je videl, da je voda priletela z dr. Susteršičeve kuhinje. Zlila jo je menda dr. Susteršičeva kuharica. Gospod je stvar naznanil kakor čuvali, ki pa menda ni ničesar ukrenil. Mislimo, da si naši meščani zaradi obilnih davkov še ne zaslužijo, da bi jih z deželnega dvorca s pomiljani polivali. Gospod bo storil primerne korake. Ko bi bilo to kje drugod, bi bil velik ropot — radovedni smo, če bo isto veljalo za glavarjevo kuhinjo.

— Rokovnjači. V nedeljo zvečer so bili igrani pri razprodani hiši »Rokovnjači«. Uprizoritev zelo čedna; zbori, da jim ni ničesar očitati: »mladi vojak« srčkani. Kot gost v vlogi Mozola je z dobrim uspehom nastopil gospod Salmič. Počastjen je bil z vencem. Nande — g. Grom — je svojo vlogo lepo napravil, v priznanje je dobil cvetice. Štefan — g. Drenovec — zasluži pohvalo. Gdč. Gjorgjevičeva je bila kot vedno in počastjena s šopkom; g. Bukšekova vlogi primerna, kot tudi gdč. Wintrova. Obloškega Tončka je karakteristično podal Danilo. Vsi ostali tu neimenovani so pripomogli k dobremu uspehu predstave.

— Slovenski Branik, VII/3: A. B.: Znamenita 500letnica v slovenski zgodovini. — A. B.: V obrambo manjšin. — F. J.: Nekaj o beneških ali italiskih Slovincih. — Dr. Vlad. Orel: O zatiranju Slovkov in Poljakov na Madžarskem. — Družba sv. C. in M. — Branibor. — Z narodnega bojišča. — Obrambno delo naših bratov. — Kaj delajo naši narodni nasprotniki? — Glasovi o narodni brambi. — Raznosti. — Književnost. — Priporočamo!

— Člani Socialne Matice v Gorici dobe knjige pri našem poverjeniku za Ljubljano g. D. Gomiščku. Rimska cesta št. 7. 3. nadstr. soba 19 (v Gorjupski hiši).

— »Slovenec« piše v poročilu o goriškem deželnem zboru, da je klerikalni poslanec Fon pri debati o učiteljskih plačah in o dež. šolskem zalozu »ugotovil stališče poslancev S. L. S.« O. kalpada. ugotovil ga je, pa še prav tako dobro, da je predlog — propadel!

— Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov naznanja, da izide prva letošnja številka »Časopisa« šele 7. marca.

— Prejeli smo: Nobena stroka ni tako zanemarljiva, kakor gostilničarska in kavarnarska. Natakariji so v pravem pomenu besede, živa izkoriščevalna sredstva delodajalcev. Delati morajo po 16 ur vsak dan brez opoldanskega odmora. Nekatere dni v tednu pa celo 26 do 30 ur dnevno za mizerno plačo. Nedeljskega počitka sploh ni. Po 16 do 30 urnem delu mu delodajalec milostno dovoli enkrat na teden 3 do štiri ure, da si lahko uredi svoje privatne zadeve. In to naj bi bil postavljen počitek za nedeljsko delo. Navadno po takem večmesečnem trpljenju zapade kakih bolezni, v največjih slučajih pa ga zgrezi prežgodnja smrt. Temu se ni čuditi, če človek mora stati po 16 do 30 ur v dimu, prahu, zraven pa še poslušati neslanosti delodajalcev. Imamo razna društva in zadrage v Ljubljani, katere se zavzemajo za pravice svojih članov. Tudi društvo za varstvo živali imamo v Ljubljani. Če bi bili natakariji živinčeta, bi se to društvo gotovo zavzelo zanje. Tako se nam pa še slabše godi kot ubogi pari. Izvrstna zadruga ljubljanskih gostilničarjev in kavarnarjev gleda samo na to, da se redno plačuje v bolnišnično blagajno. Ve za vse take dogodke, pa se nič ne zme-ni zanje. V zadrugi visi tudi delavni red pribit na vratih, da si ga lahko ogleda kak kmetski gostilničar, ki pride po informacije. Drugega smisla nima. Delavni red bi moral po postavi biti obešen v vsakem lokalu, da bi se natakariji lahko ravnali po njem, tako ga pa ni v celem mestu v nobenem lokalu. Prosimo merodajne faktorije, da nemudoma uredijo te nedostatke, in določijo delavni čas po zakonu. Izključen od tega je samo Hotel Union, ker tam so razmere ugodne. — Prizadeti natakariji.

— Aktualnost v slikah in besedah je program Sloven. Ilustrovane-ga Tednika, in kakor se vidi, izvr-

TRST Odlikovana pariška čevljarna **TRST**
(Calzoleria Parigina).
Velika izbira čevljev za gospode, gospe in otroke.
Cene zmerne.
Ulica Carducci št. 15.

šuje ta program že IV. leto redno v večjem obsegu in vedno lepši obliki. List izhaja redno zdaj na 16 straneh ter prinaša uprav razkošno veliko število ilustracij. Najnovejši zanimivi dogodki širom slovenske domovine, države in vsega sveta, zabave in iznajdbe, društvene priredbe, pomembni kulturnosci, važni delavci na socialnem, političnem in prosvetnem polju, šege, navade, jubileji, imenitni kraji, športne prireditve in kraljiki iz vsega sveta, vse to in še marsikaj prinaša S. Il. Tednik v slikah in poučnih spisih. Zadnje številke stoje v tem oziru na vrhuncu ter nadkriljuje daleko vse enake časopise istega obsega. V vsaki številki je novela slovenskega pisatelja, ter je krog odličnih sodelavcev tega elegantnega Tednika vedno večji. List je ne le zanimiv in aktualen, nego tudi leposloven umetniški. V 8. številki dne 19. februarja je začel izhajati sila napeti roman »Izgovor krivca«, ki ga je spisal najboljši francoski kriminalni romancier Emil Gaboriau. Ta veleznanimi roman najde brez dvoma nešteto navdušenih čitateljev. Zadnja štev. bo še zlasti zanimala sankcaše in smučarje. Naj bi ne bilo slovenske hiše in društva brez tega krasnega »Tednika«! List je brez strankarstva, a veskroz moderno napreden. Naročajte ga!

— Družbi sv. Cirila in Metoda je nakazal po »Kmetiski posojilnici ljubljanske okolice« g. I. Koder, poštni ravnatelj v p. K 15.02. Na svatbi mladega Špana se je nabralo 20 K 23 v., vsoto je poslal g. Pogačnik. G. Ivana Dolenc v Trstu je poslala 10 K katere je nabrala ob priliki svatbe g. Dolenčeve in g. Jakopiča za »našo miljenko«. G. Mar. Hočevar v Strugah je poslala 6 K, nabranih na svatbi g. K. Fakulje. Na svatbi g. Josipa Gruntarja v Kobaridu se je nabralo 17 K, katere je vposlala ga. Marija Gaberšek. G. bančni uradnik Rudolf Sark je ob svoji poroki z gdč. Mar. Jevnikarjevo daroval 1 K 35 v. G. Josip Orel je nabral na ženitnini g. Henrika Zorn št. 107 v Prvačini 13 K 20 v. Družbini nabiralniki v Trbovljah so bili tudi ta mesec zelo plodoviti. Marljivi g. blagajnik Fr. Oset je poslal iz tega vira 32 K 05 v. Sedaj je pridobil prvenstvo nabiral-nik pri g. Jos. Letniku, pohvalo pa zasluži tudi oni pri Goropevškju, Fortetu in Volkerju. Na gostiji Goz-nik v gostilni Golob v Vurbergu se je nabralo 2 K. — Na svatbi g. V. Bona na Raki je nabrala ga. Anica Hrastnikova za družbo 8 K.

— Pisarna pisarničnega ravnatelja Mestne hranilnice Ljubljanske se od 2. marca t. l. dalje nahaja v drugem nadstropju hranilnične palače — dohod skozi hranilnične urad-nice prostore; pisarna Kreditnega društva te hranilnice pa se od istega dne dalje nahaja nasproti dosedanjim pisarnici.

— Ljubljanska kreditna banka. V mesecu februarju vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 2.907.074 krone 94 vin., dvignilo pa 2.053.609 K 89 vin. Stanje koncem februarja 19.566.078 K 98 vin.

— Strahote džungel, neprekosl-jiva džungelska drama v 2 delih, ki se predvaja danes in naslednje dni v kinematografu »Ideal«, je ena najboljših te vrste. Poleg tega je na sporedu še krasna veseloligra »Morice vesela vdova« v glavni vlogi neprekosljivi Morice Prince. Zelo zanimiv je ta pot Pathe žurnal, ki prinaša praznovanje obletnice bitke pri Oeversee v Gradcu in posej princa Wieda na Dunaju. V petek specialni večer z najboljšim Rita Sacchetto filmom »Knežnja Spinarosa pleše.«

Trst.

Shod pri Sv. Jakobu. Nedeljski shod šentjakobskega delavstva je bil precej živahen. Vršila se je na njem debata o položaju organizacije. Predsednik d. Volarič je govoril o stanju šentjakobske podružnice N. D. O. in pri tem dokazal, da je ta podružnica vključ svojem kratkemu obstoju že veliko koristila svojim članom, ponajveč seveda z raznimi podporami. Predsednik osrednjega vodstva organizacije, g. dr. Sosič, je zelo zanimivo referiral o splošnem stanju delavstva in njegovih organizacij, katerih razvoj je v sedanjih velikih gospodarskih krizi, ki povzroča vedno širše mase brezposelnih delavcev, precej otežkočen. Strokovni tajnik Brandner pa se je bavil s stanjem delavstva v raznih tovarnah. ki si bo moralo organizacijo nekoliko več utrditi, če si bo hotelo uspešno braniti svoje interese, in je zlasti opo-

FRAN MALIS,
diplomiran krojač.
Trst. - Ulica Tor S. Piero 4 - Trst.
Podružnica: Nabrežina 99.

Najboljše čevlje po meri dobite v novi čevljarni
Antona Javernika,
Trst, ulica Farneto 33
Prevzamejo se tudi vsakovrstna popravila.

zarjal na važnost bližajočega se ob-čnega zbora deželne organizacije za Trst in okolico. Nato se je oglasilo več govornikov: Može, Križmančič, Barič, Renko, Vrabec, Kline, Babič, Prelogar in Hvastia. Živahna debata je pričala, da se delavci zanimajo za delovanje svoje organizacije. Razpravljalo se je v debati največ o no-tranjih zadevah organizacije. Na razna vprašanja sta odgovarjala g. Brandner in predsednik Volarič. Treba nam je omeniti, da je bila na tem shodu izrečena skoro od strani vseh govornikov ostra kritika na naslov vseh tistih slovenskih delavcev, ki se za vse drugo brigajo, samo za svoja gospodarska vprašanja ne. Delavcu, ki hoče biti samo narodnjak, pri tem pa ignorirati delav-ske strokovne organizacije, takemu delavcu je treba razjasniti, da je na krivi poti, na poti, ki vede v propad.

Sobotni železničarski ples je uspel dobro. Živahna zabava je trala do jutra.

Narodna delavska organizacija. Danes v torek ob 7. zvečer sestanek članov »Zveze jugoslovanskih lesnih delavcev«. Jutri v sredo ob 6. zvečer sestanek zidarjev. Oba sestanka se vršita v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška št. 2.

Naj bo že enkrat konec temu! Mnogo slovenske mladine je take, da govori med seboj vedno laško. Zahaajo v kavarni in zlobudrajo v tržaškem dialektu, da bi si človek najrajši zamašil ušesa. Posebno nekateri trgovski pomočniki imajo to gnusno navado. V slovenski kavarni na Aquedottu se nahaja okoli karam-bola vedno kopica slovenskih trgov-skih pomočnikov, ki ne govorijo druga-če, kakor laško. To je sramotno. Najboljše bi bilo, ko bi prihajali slo-venski listi z imeni takih ljudi na dan ter se jih javno osramotilo. Nekdo.

V škedenjskih plavljih je velika mizerija. Delavske razmere so od dne do dne slabše. Pritiskači in pri-ganjači pa so vedno na delu. V pod-jetju Simmering z Dunaja je tudi ne-ki Knustič, ki grozno zmerja n. pr. gromska strela, pojdi k hudiču, svinja faulasta, jaz ti bom pomagal itd. Brez vsakega vzroka odpušča ljudi iz tovarne. Proti Slovincem delajo Mažariji, ki se ne zavedajo svojega stanu in psovke ne razumejo. Poseb-no pa se na zgoraj hlinijo in sliinjo Nemci in nemščurji, da bi Slovence izpodrinili. Tako ostajajo domači lu-dje brez dela. Pravica, kje si. Pri delavcih v Škedenju je ni!

O konsumnih zadrugah v Trstu, ki so last socialnih demokratov. Prosimo, da sporočate o tem, da bo vsak, naj si bode socialist ali nesocia-list lahko sodil delovanje ti-stih, ki toliko kričijo po shodih, da se borijo za pravice delavstva. Sveto-vali bi gospodu sodrugu Pittoniju in njegovim kompanjonom, da naj pre-l napravijo red v svoji hiši, potem naj ga gredo delat drugam. Mi ubogi pomočniki, ki prosimo že tretje leto, da bi se enkrat sestavila tista pre-kleta službena pragmatika, in da bi se nam povišala plača, s katero se-daj v tej dragini nam ni mogoče ži-veti. Imeli smo nešteto sel in sestan-kov, na katerih smo razpravljali in sestavljali službeno pragmatiko. Mi-nulo je že skoraj leto dni, kar smo jo predstavili vodstvu zadrug. Ali o njej ni ne duha ne sluha. Mislimo, da bode kle v kakšnem košu in se no-beden ne zmislji nanjo. Mislijo si go-spoda, da je dovolj, da pustimo vi-deti drugemu ljudstvu, kako se pote-gujemo za pravice delavstva, tisti pa, ki so pri njih v službi, lahko po-ginejo. Veste kakšno plačo nam da-jo? 23 K na teden! Kaj naj delamo s to mizerno plačo? Pomislite: dosti nas je, ki smo stari po 23 do 27 let, potem se jeziijo, da nočemo delat ino, da se malo interesiramo. Povemo jim, da kakor se oni za nas interesirajo, tako se bomo tudi mi drugi za-nje. Kaj še zahtevamo od nas? Da ne smemo v nobeno dugo društvo, ka-kor samo v njih društva zahaajati. To so res skromni ljudje. Če koga vidijo v kakšni drugi kavarni nego v njih-ovi, jih hoče vrag vzeti. Dotičnemu se tudi godi slabo nekaj časa, potem ga pa vržejo na cesto. Napravili so nam tudi opazko da ne smemo nositi

zlate verižice. Ne vemo, zakaj? Vprašamo gospoda Pittonija, ali jim ni vsak človek dobro došel, kadar se vpiše kot član, naj si bode po narodnosti Slovenec ali Nemec in Italijan? Zakaj ne izključijo vsakega člana, ki ni njih stranke, iz zadruga. Zato, ker je njihov interes, kaj ne! Torej mislimo, da naj tudi druge narodnosti spoštujejo. Tako bi morali spoštovati tudi nas. Ko sprejmemo kakšnega v službo, ga ne vprašajo kakšni narodnosti ali stranke da je. Ali po tem ko je enkrat v službi, hočejo, da se mora zapisati v njih društva. Tisti pa, ki se temu ukazu ne pokori, pa ga vržejo na cesto. Kam naj si gre iskati službe, ko nas nobeden gospodar ne mara več, ako enkrat stonimo v službo k nim? Tako smo res revčki pri samih socialistih demokratih. Zgodilo se je pred kratkim nekemu direktorju, ki je bil vslužben v magazinu v Rolanu, ker je zahteval, da se mu plačalo posebne ure, katere je napravil, ko je bilo dosti dela z dovoljenjem direktorja, in mu niso hoteli plačati. On se je razlezel in jim vrzel ključ v obraz. Pred osmi dnevi so tudi vrgli enega na cesto, ker je ostal doma radi tega, ker je bil bolan, in se je videlo, da ne more delati. On jih je tudi aviziral, da ne more delati, ali ko se je vrnil na delo so mu pokazali vrata. Eden drugi pa, ki je znal da lahko zahteva več plače, ker se je trudil in delal za korist društva, jih je prosil, da naj mu povišajo plačo. Veste kaj so mu odgovorili? Če je zadovoljen naj ostane, če ne, pa naj se pobere. Tako se nam godi. Samo rudeča kravata le ne dela socialista.

Deželnozborske volitve za Istro.

Trst, 27. febr. 1914.

Tržaško namestništvo je določilo dneve za deželnozborske volitve v Istri. Kakor znano, je bil istrski deželni zbor radi laške trmoglavosti razpuščen 29. jan. t. l. Volitev v splošno kurijo bo 7. junija, eventualna ožja volitev pa 14. junija. Volilni okraji so sledeči: Piran, Poreč, Pulj, Koper, Motovun, Pazin in Voloska. Vsak okraj voli po enega poslanca, le Poreč voli dva.

Volitev v kmečko skupino bo 19. junija event. ožja volitev pa 26. junija. Volilni okraji so sledeči: Poreč, Koper, Voloska, Pazin, Buzet, Puš in Krk (na otoku Krku). Poreški vol. okraj voli 3 poslanca, vsi drugi pa po dva.

Volitev v mestno skupino, h kateri spadajo tudi trgi in obrtni kraji, se vrši 30. junija, event. ožja volitev pa 4. julija in sicer: Pulj, Koper, Piran, Rovinj, Izola, Poreč, Buje, Tignos, Pazin, Mali Lošinj, Cres in Voloska. Vsak okraj izvoli po enega poslanca.

Trgovsko-obrtna zbornica voli 6. julija.

Volitev poslancev v skupini veleposestev se vrši 7. julija v Poreču. Izvoli se 5 poslancev.

Časa je dovolj. Dal Bog, da bi ga Slovenci in Hrvatje dobro porabili za svoje pravice!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

UPOR EPIROTOV.

Atene, 2. marca. Uradno poročilo pravi:

Okraji Kolonija in Korica so mirni. Red vlada povsod.

V okrajih Delphino in Argirokastro pa vlada velikansko razburjenje. Prebivalstvo je v upor.

Grška vlada ponovno izjavlja, da bo držala svoje velesilam dano obljubo in skrbela po svojih močeh za red. Od upornikov postavljene uradi ne bodo priznani. Grški upravni uradniki in vojaške oblasti imajo strogo naročilo preprečiti zbiranje revolucionarnih čet.

V Santi Quaranti je proglašen upor. Uporniki so razvili zastave avtonomije in odstavili grške urade. Grški guverner je brez moči napram revolucionarjem. Število revolucionarcev je 1200. V Delphinu je splošen upor. V mesto prihajajo nove čete upornikov.

BOLGARSKO - GRŠKI ODOŠAJI.

Atene, 2. marca. Bolgarska vlada je napram grški vladi izrazila že-

ljo po vzpostavitvi diplomatskih odnosov in prosil, da se prizna bolgarskega poslanika Pasaroia. Grška vlada je imenovala za poslanika v Sofiji Nauma, ki je bil dosedaj pri poslanstvu v Carigradu.

VELESILE IN ČRNA GORA.

Cetinje, 2. marca. Včeraj so se vršila med zastopniki velesil in cetinjsko vlado pogajanja radi svoječasno Črni gori obljubljenega posojila.

K »VELIKANSKI« TATVINI V PARIZU.

Pariz, 2. marca. (Kakor smo poročali, je bila v soboto pri največji pazljivosti sredi ulice ukradena iz poštne avtomobila, ki je vozil vrednosti za banke, vrečka. V začetku se je mislilo, da je s tem bilo ukradeno en milijon frankov.) Listi poročajo, da v ukradeni vrečki ni bilo nobene denarne vrednosti, temveč le nekaj poštinih potrdil.

POŠTEN IN VESTEN TAT.

Berlin, 2. marca. Nekaj nezastanega se je zgodilo nekemu trgovcu iz Berlina. V Švici mu je bila v vlaku ukradena denarnica s 700 franki. Ko je prišel v Berlin, ga je pa tam čakalo nemalo presenečenje. Pri neki banki je bilo na njegovo ime nakazanih 700 mark. Obenem je neznan poštenjak - tat sporočil, da je šel z ukradenimi denarji v Monte Carlo, kjer je bil igral z ukradenimi denarji. Imel je pri igri veliko srečo, vsled česar se je čutil dolžnega poslati imenovani znesek prvemu lastniku nazaj. Vse časti vreden tat.

AVIATIK PEGOUD.

Milan, 2. marca. Aviatik Pegoud, katerega je njegov nemški mehanik iz sovraštva obdolžil, da je pokvaril svoj Dal Mistru prodani aeroplan, je došel v Milan, da s poletji, najzrejšimi, kar jih je kdaj izvajal, dokáže laž švabskega mehanika.

Mali oglasi.

Beseda 8 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vsprej; zunanji inserenti v znakih. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Trgovka A. Lukič se mudi cel teden na Dunaju pri nakupu najmoderneje spomladanske konfekcije za dame, gospode, dečke in deklice, nakar opozarjamo slavno občinstvo iz mesta in dežele. 1654—3

F. Žagar, Ljubljana, Stari trg 32 naredi čepice tudi, ako se prinese blago. 1660—1

Prodajam svojo veliko zalogo finega emendolskega sira (lastni izdelek) po ceni od K 1.20 do K 1.70; Martin Aleš, Moravče, Gorenjsko. 1661—4

Pohištvo se radi odpotovanja ceno proda. Kolodvorska ulica 35 (dvorišče). 1665—1

Ivan Rozman, krojaški mojster v Bohinjski Bistrici, išče za trajno pomočnika. 1666—2

KORESPONDENCA.

Dva inteligentna mladeniča želita korespondence z dvenia gospicama. Prednost imata dve prijateljici. Ponudbe pod šifro: »Črkostavec in zobotehnik«, poštroležeče Ljubljana. 1664—1.

Francesco — Trst. Pavla prosi odgovora. 1667—1

Izobražena dama želi znanja z inteligentnim, dobro situiranim gospodom, četudi starejšim, v svrhu zabave. Ponudbe »Danica«, Ljubljana, poštroležeče. 1668—2

Na debelo in drobno!

Izredno nizke cene! Prenosišče. - Gostilna. - Buffet.

TRST **Hinko Kosič** TRST

ulica Carradori 15 (vokal Geppa)

se priporoča cenjenim tržaškim gostom in v Trst prihajajočim potnikom.

Dobro upeljana, veliko lei obstoječa, prvo vrstna

krojaško obrt

z obširnim krogom najboljših stalnih naročnikov, na najbolj prometnem kraju v Ljubljani, se vsled boleznih za fakturno vrednost takoj proda. — Pismene ponudbe na »Prvo anonično pisarno«.

Carlo Marcuzzi

Trst, via S. Lazzaro 12.

Delavnica kirurških instrumentov, ortopedičnih aparatov, prs, umetnih rok in nog, trebušnih, špatnih in bolniških pasov za popek, suspensorjev, mesečnih podvez za dame in vse bolniške potrebščine.

Žganjarna

F. Pečenko

se je zopet odprla

v ulici Scala Belvedere št. 1

(prihod iz ulice Miramar).

Priporoča se svojim stari obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Edina primorška tovarna dvokoles

»Tribuna«

Gorica, Tržaška

ulica št. 26, prej pivovar Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrilov itd. itd.

F. Batjel

Gorica, Stalna ulica šte. 2-4. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Namesto K 12—, samo K 5-50

20.000 parov usnatih čevljev na zadrgo z dobro zbitimi usnatimi podplatki, ki so bili pripravljeni za Balkan, so mi zasotni vsled vojske. Ker moram zalogo v kratkem razprodati, prodajam čevlje pod izdelovalno ceno za samo K 5-50. Dobijo se v vsaki velikosti za gospode in dame. Razpošilja po povzetju Export ARNOLD WEISS, Wien VI. Gumpendo, ferstras. 139 25.

Popravila šivalnih strojev

se izvršujejo v naših delavnicah točno in stvarno.

Singer Co.

deln. družba šivalnih strojev.

Največja in najstarejša trgovina s šivalnimi stroji v Avstriji. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4, Kranj, Veliki trg št. 119, Novomesto, Veliki trg šte. 45.

Veliko presenečenje!

V življenju nikdar več ta priložnost!

300 kosov samo K 4-90. Krasna ura »Orion« z verižico, natančno ideoča, za kar se jamči 3 leta, 1 moderna svilena kravata za gospode, 1 prstan za gospode z imit. žlahtnim kamnom, 1 krasno žepno toaletno zrcalo, 1 par gumbov za manšete 3 kar. double zlato z patentno zaklepko, 20 najlepših razglednic sveta, 20 korespondenčnih predmetov in še 200 raznih predmetov, ki so v hiši zelo potrebni. Vse skupaj z uro, ki je samo vredna tega denarja velja le K 4-90. Pošilja po povzetju ali naprej poslanemu znesku

Allgemeines Industrie-Haus, Krakov (Avstr.) Orzeszkowa 5/409.

Pri naročilu dveh zavrtikov se priloži ena prima angl. britve. — Za neugajajoče denar nazaj. — Riziko izključeno.

Dospeli so pomladanski in poletni površniki in raglani v različnih barvah, najnovejših fasonah, za gospode in dečke, po priznanih nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Mesni trg 5-6.

Telefon 132

Telefon 132.

Slovenci!

Kupujte in zahtevajte povsod edino-le

Ciril-Methodove

Dobijo se povsod!

vžigalice!!

Glavna zaloga ri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Konfekcija

: za moške, ženske in otroke :

v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini

tvrdke R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred Škofijo šte. 3. — Medena ulica.

: Ecsken cedelek v prvem nadstropju. : Cenik na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo nižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mesni trg 5-6.

Telephon 132.

P. n.

Usojam se uljudno naznaniti, da sem svojo trgovino s špecerijskim blagom, ki sem jo vodil na tukajšnjem trgu, Pred Škofijo št. 20 pod tvrdko

I. Skofizh

prepustil gospodu Anton Ravhekarju z vsemi aktivimi in pasivi.

Ko se zahvaljujem za zaupanje, ki ste mi ga izkazovali v tako obili meri tako dolgo vrsto let, Vas uljudno prosim, da istega ohranite tudi mojemu nasledniku.

Z odličnim spoštovanjem

I. Skofizh.

P. n.

Dovoljujem si uljudno naznaniti, da sem od g. I. Skofizha kupnim potem pridobil

trgovino s špecerij- skim blagom, ki jo bom vodil pod tvrdko

Anton Ravhekar

Upeljal sem poleg špecerijskega blaga tudi trgovino z moko, semeni, rudninskimi vodami itd.

Prosim Vas, da mojemu gospodu predniku izkazano zaupanje tudi meni ohranite in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Ravhekar.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšaločnimi se vplačili.

Rezervni fond K 58.461.432-56. — Izplačane odškodnine in aplikacije K 129.267.666-77.

Vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Po velikosti dra ga vzajemna zavarovalnica naše države z vseslovensko-slovensko narodno upravo.

Gosposka ulica št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in nekulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.